

CAPITOLUL 6

MIJLOACE DE PLATĂ UTILIZATE ÎN COMERȚUL INTERNAȚIONAL

- 6.1 Plata în avans**
- 6.2 Open account (contul deschis)**
- 6.3 Incasso-ul documentar**

În procesul de decontare internațională intervin, ca în orice tip de decontare, foarte multe riscuri care pot fi reduse sau eliminate în funcție de metoda de plată utilizată.

De aceea, sunt foarte importante pentru importator și pentru exportator alegerea modalității de plată pe care o vor utiliza, precum și detalierea lor în contractul de vânzare - cumpărare internațională.

În comerțul internațional se cunosc patru metode de plată și anume:

- Plata în avans;
- Contul deschis (open account);
- Incasso-ul documentar;
- Acreditivul documentar.

6.1 Plata în avans

În baza acestei metode de plată, importatorul va plăti exportatorului contravaloarea mărfurilor sale înainte ca exportatorul să le livreze.

Această metodă de plată poate fi asimilată unei operațiuni de creditare – credit acordat de importator exportatorului. De aceea, fiind o operațiune de creditare, importatorul poate solicita exportatorului și plata unei dobânzi.

Această metodă este foarte folositoare exportatorului.

În practică, este un lucru comun ca în baza unui contract de vânzare-cumpărare să se solicite o plată parțială în avans.

Exemplu: în contractul încheiat între cei doi parteneri se poate stipula următoarea schemă de plată: - 20% plătibili la semnarea contractului, iar restul de 80% plătibili după livrarea mărfii, utilizând una din cele 3 metode de plată menționate anterior.

Altă schemă de plată ar putea fi: 30% plătibili în avans și 70% după livrarea mărfii.

Riscurile exportatorului: mărfurile pot fi specializate și dacă importatorul anulează comanda înaintea efectuării plății, exportatorul nu poate vinde foarte ușor marfa.

Riscurile importatorului:

- uneori, exportatorul nu trimite marfa;
- documentele pot fi întocmite greșit;
- mărfurile sunt trimise cu întârziere sau la o destinație greșită.

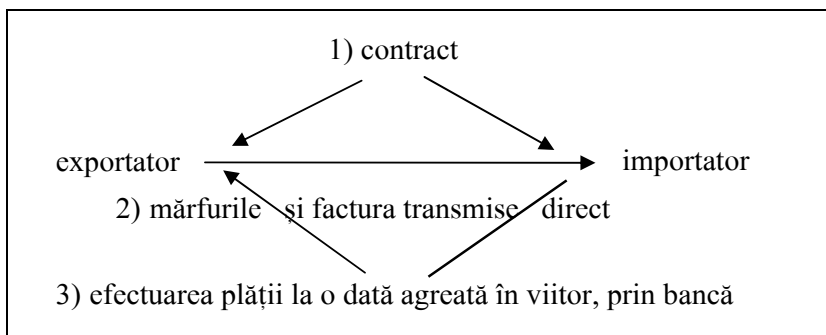
Accastă metodă de plată se utilizează în special între parteneri vechi, care au la bază o perioadă îndelungată de afaceri.

Avantaje pentru importator:

- importatorul are un control asupra decontării;
- inspectarea mărfii se face înainte ca plata să se efectueze.

6.2 Open account (contul deschis)

În momentul în care cei doi parteneri, cumpărătorul și vânzătorul, cad de acord să utilizeze ca metodă de decontare contul deschis, vânzătorul va livra marfa sa cumpărătorului și îi va trimite și factura, solicitând efectuarea plății. Vânzătorul își pierde controlul asupra mărfurilor cu cât le livrează mai repede. El are totuși speranța că marfa îi va fi plătită de cumpărător, în concordanță cu factura.

Contul deschis reprezintă cea mai simplă metodă de plată, dar în același timp și foarte riscantă datorită faptului că exportatorul livrează marfa fără efectuarea plății sau fără existența unei asigurări.

În ciuda acestora, majoritatea tranzacțiilor de comerț internațional continuă să se deconteze în acest fel. Open account-ul are câteva avantaje care îl fac atractiv, atât pentru exportator, cât și pentru importator, dar are, de asemenea, și dezavantaje.

Exportatorul solicită plata, protecția mărfurilor până când ele vor fi plătite și, poate, asistență financiară în perioada de intervenție. Importatorul solicită, de asemenea, ca mărfurile să fie livrate la timp, la locul stabilit și de calitate stabilită și, poate, cu o perioadă de credit.

Avantajele exportatorului:

1. sunt puține constrângeri cu privire la documentație, la termenul de transport și la locul livrării, ceea ce o face atractivă ca metodă de decontare;
2. din moment ce decontarea se efectuează prin intermediul sistemului bancar, exportatorului nu i se percep taxe.

Dezavantajele exportatorului:

1. nu există nici o garanție de plată în cazul în care mărfurile se pierd;
2. exportatorul este expus la riscuri politice, economice și de țară, dacă nu se iau măsuri de acoperire a acestor riscuri;
3. se poate întâmpla ca, uneori, întârzierile din sistemul bancar să încetinească procesul de transferare a fondurilor.

Avantajele importatorului:

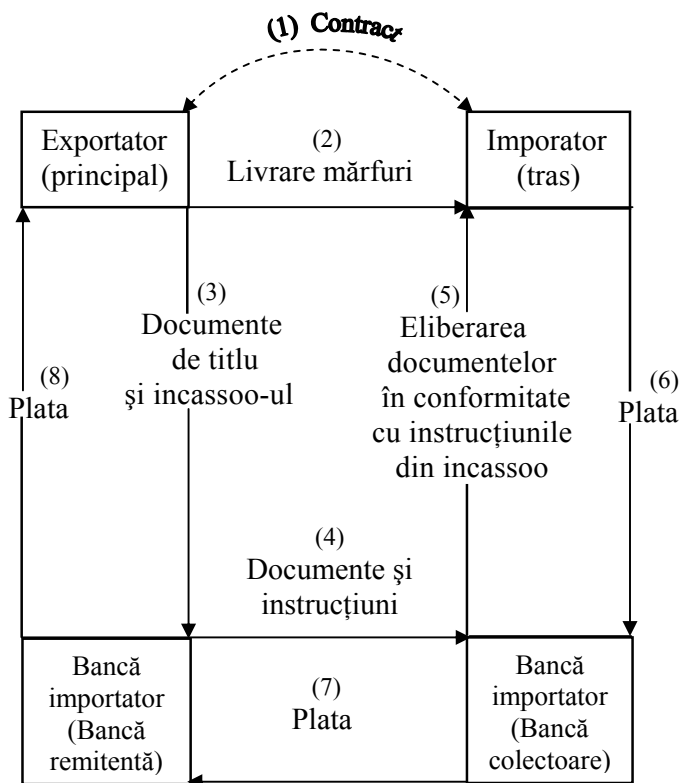
1. importatorul are controlul asupra termenului de decontare;
2. inspectarea mărfurilor este posibilă înaintea efectuării plății.

Dezavantajele importatorului:

1. importatorul are un control mic asupra detaliilor privind transportul și termenului de primire al mărfurilor;

2. nu există un control asupra calității mărfurilor. În cazul în care se solicită documente speciale (certIFICATE de origine), nu există garanția că acestea vor fi primite.

6.3 Incasso-ul documentar

Părțile implicate în circuitul incasso-ului documentar:

- ◆ *exportatorul*. Acesta este clientul care inițiază operațiunea de incasso/colectare pentru banca sa;
- ◆ *banca remitentă* sau *banca exportatorului*. Aceasta este banca spre care ordonatorul inițiază operațiunea de incasso;
- ◆ *banca importatorului (colectoare)*. Aceasta este banca implicată în procesul de procesare a ordinului de incasso; este banca ce prezintă setul de documente trasului;

- ◆ *trasul (importatorul)*. Acesta este singurul căruia i se prezintă documentele în conformitate cu ordinul de incasso.

În baza prevederilor Regulilor Uniforme pentru Incasso (Uniform Rules for Collection), mânuirea documentelor de către bănci sau instrucțiunile primite contribuie la:

- obținerea acceptării și/sau a plății; sau
- furnizarea documentelor comerciale contra acceptare și/sau contra plată;
- furnizarea documentelor la termenele și în condițiile stabilite.

Această metodă de decontare¹ acordă confort exportatorului care va expedia mărfurile și apoi se va ocupa ca documentele de titlu și ordinul de incasso să fie transmise băncii exportatorului. Documentele vor include o cambie trasă de exportator asupra importatorului pentru suma de bani încrisă în factură, sumă care va fi plătită la vedere sau la o dată fixă sau la o dată determinabilă în viitor (după dreptul britanic).

Documentele de titlu sunt de obicei trimise după cum urmează:

- (a) exportatorul livrează marfa și obține documentele de titlu;
- (b) exportatorul trimite documentele de titlu băncii sale împreună cu instrucțiunile;
- (c) banca exportatorului trimite documentele de titlu băncii importatorului împreună cu instrucțiunea că documentele pot fi eliberate:
  - (i) la plată; sau
  - (ii) la acceptarea cambiei.
- (d) la plata sau acceptarea cambiei, banca importatorului eliberează documentele de titlu astfel încât importatorul să poată obține mărfurile la sosirea acestora în țara sa.

Se poate observa că, în cazul acestei metode, exportatorul își păstrează controlul asupra mărfurilor până când plata este efectuată.

Ca o concluzie, trebuie menționat că incasso-ul documentar este o formă de a efectua plata și de a asigura plata prin intermediul băncilor, iar documentele implicate în derularea tranzacțiilor vor fi furnizate în anumite termene și condiții.

---

¹ Negruș Mariana – *Mijloace și modalități de plată internaționale*, București, Editura Academiei, 1986

După cum s-a putut observa, în cazul incasso-ului documentar tranzacțiile se efectuează pe baza următoarelor documente:

- *Documente contra Plată (D/P)*. Exportatorul preia mărfuri pentru a le expedia, iar banca colectoare livrează documentele importatorului în schimbul plății sale imediate (la vedere).
- *Documente contra Acceptare (D/A)*. Exportatorul preia mărfurile pentru a le expedia, iar banca colectoare furnizează numai documentele contra acceptarea unei cambii emise de tras (importator).

Există un cod de practici și proceduri care guvernează termenii utilizați și procedurile care trebuie urmate de către toate părțile implicate în incasso-ul documentar. Camera Internațională de Comerț de la Paris a emis un astfel de cod cunoscut sub numele de Normele Uniforme pentru Incasso nr. 522 (Uniform Rules for Collections²). Aceste reguli cuprind drepturile și obligațiile părților, precum și lucruri legate de prezentare, plată, acceptare, bilet la ordin, protest, protejarea mărfurilor, taxe și speze bancare etc.

Normele uniforme pentru incasso cuprind următoarele capitole:

- I. Introducere;
- II. Definiții și dispoziții generale;
- III. Obligații și responsabilități;
- IV. Prezentare (a documentelor);
- V. Plata;
- VI. Acceptarea;
- VII. Biletele la ordin, chitanțele, adeverințele de plată, (RECEIPTS) și alte instrumente similare;
- VIII. Protestarea (efectului de comerț);
- IX. Caz de necesitate / reprezentantul / împuternicitul clientului/. Protecția mărfurilor;
- X. Înștiințare despre bunul mers al lucrurilor (Înștiințare privind modul de derulare al incasso-ului);
- XI. Dobânda, impozite și cheltuieli (speze).

---

² URC No. 522 publicate de Camera Internațională de Comerț de la Paris

Spicuiem câteva prevederi din *Regulile uniforme privind incasso-urile* (URC) sunt:

▣ părțile implicate în incasso:

- (i) exportatorul - este vânzătorul care încredințează această operație de încasare (incasso-ul) băncii sale;
- (ii) banca expeditoare (remitting bank) este banca căreia exportatorul i-a încredințat operația de incasso.
- (iii) banca colectoare. În mod normal, aceasta este banca importatorului.
- (iv) importatorul (trasul).

▣ documentele care stau la baza incasso-ului:

- (i) documente financiare înseamnă cambii, bilete la ordine, CEC-uri, adeverințe (payment receipts) de plată sau alte instrumente similare folosite pentru a obține plata banilor;
- (ii) documente comerciale înseamnă facturi, documente de transport, documente ce atestă dreptul de proprietate sau alte documente similare, sau oricare alte documente care nu sunt documente financiare.

Toate documentele expediate pentru incasso trebuie însoțite de un ordin de încasare conținând instrucțiuni complete și precise. Instituțiilor de credit li se permit să acționeze doar în limita instrucțiunilor date în astfel de ordine de încasare și în conformitate cu aceste norme le uniforme.

Dacă instituția de credit nu poate, dintr-un anumit motiv, satisface instrucțiunile date în ordinul de încasare primit de ea, trebuie ca banca să înștiințeze imediat partea de la care a primit ordinul.

▣ *Normele uniforme* definesc două tipuri de incasso, și anume:

Incasso curat – incasso-ul care se bazează pe documente financiare care nu sunt însoțite de documentele comerciale.

Incasso documentar incasso-ul care se bazează pe documente comerciale care pot sau nu pot fi însoțite de documente financiare.

▣ Exemplificăm câteva obligații ale băncii remitente:

- să verifice instrucțiunile incasso-ului inițiat de exportator;
- să verifice dacă documentele prezentate sunt complete;
- să transmită instrucțiunile de la exportator la banca colectoare/banca prezentatoare;
- să monitorizeze operațiunea de incasso.

■ Exemplificăm câteva obligații ale băncii colectoare:

- să confirme primirea documentelor;
- să prezinte documentele trasului în concordanță cu instrucțiunile incasso-ului (D/P sau D/A);
- în cazul D/P, să efectueze plata către banca remitentă în conformitate cu ultimile instrucțiuni;
- să notifice banca remitentă că a fost acceptată cambia la data scadenței, sau, dacă se solicită, să returneze cambia băncii remitente etc.

Avantajele exportatorului³:

1. această metodă este mai puțin scumpă decât un acreditiv documentar.

Dezavantajele exportatorului:

1. dacă documentele contra acceptare (D/A) sunt acordate importatorului, controlul mărfurilor se pierde o dată ce cambia a fost acceptată.

Avantajele importatorului⁴:

1. o perioadă de credit poate fi obținută prin utilizarea unei cambii la termen sau a unui bilet la ordin;
2. exportatorul va fi însărcinat cu plata taxelor;
3. este mai convenabil și mai puțin scump decât un acreditiv documentar.

Dezavantajele importatorului:

1. plata sau acceptarea este cerută la prezentare atunci când documentele comerciale au sosit la banca colectoare și înaintea sosirii mărfurilor;
2. dacă a fost acceptată cambia, importatorul este responsabil legal în ciuda oricăror clauze din contract cu privire la mărfurile cu defecte;
3. nu există nici o garanție că mărfurile vor fi primite așa cum s-a făcut comanda sau la timp.

---

³ Twells Harry – *Exporters' checklist, a step-by-step guide to successful exporting*, National Westminster Bank, Lloyd's of London Press LTD, 1992, p. 160

⁴ Idem

Teste

1. Care sunt principalele metode de plată utilizate în comerțul internațional?
2. Descrieți plata în avans.
3. Care sunt riscurile suportate de exportator sau de importator în cazul utilizării acestei metode de plată?
4. Enumerați avantajele importatorului rezultate din utilizarea metodei de plată în avans.
5. Descrieți metoda contului deschis.
6. Enumerați principalele avantaje și dezavantaje ale folosirii acestei metode din punctul de vedere al exportatorului.
7. Enumerați principalele avantaje și dezavantaje ale folosirii acestei metode din punctul de vedere al importatorului.
8. Definiți și explicați incasso-ul documentar.
9. Enumerați avantajele și dezavantajele utilizării incasso-ului documentar din punctul de vedere al exportatorului.
10. Enumerați avantajele și dezavantajele utilizării incasso-ului documentar din punctul de vedere al importatorului.
11. Un exportator și un importator sunt de acord ca plata să se efectueze prin incasso documentar. Al cărui nume credeți că va apărea ca trăgător al cambiei și al cărui nume va apărea ca tras?
12. Ce reprezintă *Regulile uniforme pentru incasso-ul documentar*?
13. Dați un exemplu de document financiar și două exemple de documente comerciale așa după cum sunt definite de *Regulile uniforme pentru incasso-ul documentar*.
14. Care plată este mai avantajoasă din punct de vedere al exportatorului, D/P sau D/A?